

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра історії України та спеціальних історичних дисциплін



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Майя НІКОЛАЄВА

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	123 Комп'ютерна інженерія
Освітньо-професійна програма	Комп'ютерна інженерія

ОНУ

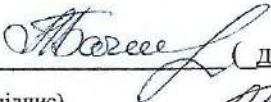
2022-2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України». – Одеса: ОНУ, 2022. - 20 с.

Розробник: Новікова Людмила Володимирівна, к.і.н., доцент, доцент кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

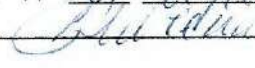
Протокол № 1 від "5" вересня 2022р.

Завідувач кафедрою  (д.і.н., проф. Олена БАЧИНСЬКА) (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПІ/ОНП  (к. техн. н., доц. Людмила ВОЛОЩУК) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "6" вересня 2022 р.

Голова НМК  (к.і.н., доц. кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін Галина ЛЕВЧЕНКО) (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Протокол № 1 від "28" серпня 2023р.

Завідувач кафедри  (Олена Бачинська) (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
	<u>12 Інформаційні технології</u> (шифр і назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
	Спеціальність	1-й	1-й
	<u>123 Комп'ютерна інженерія</u> (код і назва)	<i>Семестр</i>	
	Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	6 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	78 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: сформувати у студентів поняття стосовно специфіки українського історичного процесу у порівнянні з іншими країнами світу та існування історичних передумов для інтеграції України в європейську і світову спільноту.

Завдання курсу: кожна дисципліна має завдання передусім виховати самостійного наукового дослідника. Під час прослуховування курсу студенти мають оволодіти фактичним матеріалом з історії України, навчитися аналізувати окремі факти, вільно висловлювати свої думки усно й на письмі, ознайомитися з рекомендованою обов'язковою та, по можливості, додатковою літературою, навчитися аргументовано і з пошаною до чужої думки вести дискусію з окремих проблем, виявити творчий підхід до розгляду окремих питань у рефератах. Крім того, студенти повинні оволодіти вмінням використовувати матеріал з історії України при засвоєнні інших предметів соціо-гуманітарного циклу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) загальних компетентностей (ЗК): здатності реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК9); здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК10).

Програмні результати навчання (ПРН):

Вміти системно мислити та застосовувати творчі здібності до формування нових ідей (ПРН8); вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів (ПРН14); Здатність адаптуватись до нових ситуацій, обґрунтовувати, приймати та реалізовувати у межах компетенції рішення (ПРН19).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має:

знати: фактичний матеріал стосовно головних періодів історії України, щодо діяльності видатних історичних діячів, факти з соціально-економічної, політичної та культурної історії України різних епох, основи хронології.

вміти: вільно працювати з джерелами та літературою, виділяти окремі проблеми історії України в різні періоди, давати оцінку діяльності головних діячів та подіям, визначати історичне значення окремих явищ.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до вивчення історії України. Давня, середньовічна та ранньомодерна доба (до кінця XVIII ст.).

Тема 1. Вступ до вивчення історії України. Давня історія України. Предмет курсу. Різні підходи до визначення предмету. Історичний процес в Україні.

Історичні джерела та історична методологія.

Головні періоди історії України.

Давня історія. Періодизація. Антропо- і соціогенез. Характеристика окремих періодів. Роль природних чинників у ранній історії людства.

Неолітична революція, її зміст. Трипільська культура та її цивілізаційне значення. Ранньозалізна доба. Праслов'яни. Індоіранські народи. Кіммерійці, скіфи, сармати.

Давньогрецька колонізація і перетворення території Південної України на частину давньогрецької ойкумени. Понтійська та Римська держави в історії Причорномор'я.

Готи та гуни у Східній Європі.

Тема 2. Давні слов'яни. Початок середньовіччя. Історія Київської Русі (Русі-України). Галицько-Волинське князівство.

Давні слов'яни. Відображення слов'янської історії в археологічних та писемних пам'ятках. Східні слов'яни. Проблема етногенезу українців. Анти і склавини.

Передумови утворення Русі-України (Київської Русі). Теорії стосовно походження держави. Періодизація історії Русі. Політична історія Русі-України.

Внутрішня та зовнішня політика князів.

Соціально-економічний розвиток Русі-України до доби роздробленості.

Прийняття християнства (988 р.) та значення цієї події для формування нової культури та свідомості.

Передумови роздробленості Русі-України. Зміст. Утворення окремих князівств на території сучасної України. Роздробленість як одна з передумов успіху монгольської навали. Перша згадка терміну «Україна» в джерелах. Два етапи в розвитку культури Русі-України (Київської Русі).

Галицьке та Волинське князівства. Історія створення, діяльність князів, позиція боярства. Утворення Галицько-Волинського князівства. Історія князівства до середини XIV ст. Роман Мстиславич. Данило Галицький. Монголо-татари в історії Русі. Європейські впливи. Магдебурзьке право. Галицька митрополія як митрополія «Малої Русі».

Культура княжої доби. Наукові знання в княжу добу.

Тема 3. Польсько-литовська доба. Перший період бездержавності. Причини. Властиві риси.

Входження українських земель до складу різних держав.

Відмінності у становищі різних українських земель. Збереження високого статусу давньоруської культури у Великому князівстві Литовському.

Кревська унія 1385 р. та її наслідки для православних українців. Боротьба Вітовта за незалежність Литви від Польщі та її наслідки для України. Городельська унія 1413 р.

Козацтво, його види, зростання значення в суспільстві напередодні війни. Люблінська унія 1569 р. та утворення Речі Посполитої. Закріплення більшості українських земель за Польщею у складі Речі Посполитої. Позитивні та негативні наслідки. Соціально-економічний розвиток українських земель у XIV -першій половині XVII ст. Релігійна ситуація в Україні. Берестейська унія 1596 р. Православна культура. Роль братств у її збереженні.

Тема 4. Ранньомодерні виклики. Національно-визвольна війна в Україні та козацька державність до другої половини XVIII ст. Передумови Визвольної війни (революції). Питання про хронологічні межі війни.

Військові події 1648-1657 рр. Український державотворчий процес. Угоди Б.Хмельницького з Річчю Посполитою та Московською державою. Переяславська Рада та Березневі статті 1654 р. та їх історичне значення.

Руїна після Хмельниччини. Її характерні риси. Іван Виговський. Значення укладення Гадяцького трактату з Річчю Посполитою. Польсько-російська боротьба за українські землі. Розкол України у 1663 р.

Лівобережні гетьмани другої половини XVII ст.: відносини з московським урядом та сфера власної політики. Політика правобережних гетьманів до 1676 р.

Закріплення поділу українських земель між Московською державою, Річчю Посполитою та Туреччиною у міжнародному законодавстві другої половини XVII ст.

Лівобережна Гетьманщина у кінці XVII - на початку XVIII ст.: особливості соціально-економічного та політичного становища. Діяльність І.Мазепи. Передумови та укладення союзу з шведським королем Карлом XII. Значення цієї події в історії української державності. Утворення української політичної еміграції. Гетьман Пилип Орлик. Зміст і значення «Пактів та Конституції прав і свобод Війська Запорозького».

Наступ російського уряду на українську автономію та її ліквідація у другій половині 18 ст.

Особливості умов для соціального, економічного та духовного розвитку українського народу Правобережної України у складі Речі Посполитої. Форми соціального протесту. Гайдамацький рух. Коліївщина 1768 р.

Змістовий модуль 2. Україна у XIX - на початку XXI ст.

Тема 5. Модерна доба. Україна під владою Російської та Австрійської імперій, кінець XVIII – початок XX ст.

Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій.

Наддніпрянська Україна у складі Російської імперії. Кризові явища у суспільстві і ставлення до них з боку представників різних верств населення.

Процес формування модерної української нації (українське національне відродження). Етапи.

Кирило-Мефодіївське братство. Головні програмні положення. Характеристика окремих учасників товариства.

Українське національне відродження на Західній Україні. Діяльність «Руської трійці». Революція 1848-1849 рр. і Західна Україна. Утвердження ідеї єдності всіх українських земель.

Українські землі у другій половині XIX ст. Наддніпрянська Україна. Реформи 60-70-х рр. XIX ст. : передумови, зміст, значення для розвитку модерного суспільства.

Імперська національна політика у другій половині XIX ст.: негативні наслідки для розвитку української культури та громадського життя.

Західноукраїнські землі. Особливості окремих напрямків українського суспільного руху. Утвердження українофільства.

Поява перших українських політичних партій.

Тема 6. Новітній період. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.

Українські землі під час Першої світової війни. Українці в складі різних військово-політичних союзів. Українські січові стрільці як національне формування.

Українська національно-демократична революція, 1917-1921 рр. Головні передумови. Заснування Центральної Ради та її діяльність. Універсали Центральної Ради. Значення перших трьох Універсалів. Обставини появи та історичне значення IV Універсалу Центральної Ради. Визнання незалежності УНР з боку Центральних держав. Брестський мир та його наслідки для України. Реформи та прийняття Конституції УНР.

Державний переворот навесні 1918 р. Українська держава Павла Скоропадського. Головні принципи організації влади, правової системи, соціально-економічного життя. Принцип відновлення приватної власності. Зусилля гетьмана по розбудові української культури, армії та флоту, розширенню кордонів Української держави.

Опозиція гетьману. Утворення Директорії та виступ її прибічників проти гетьмана.

Проголошення й умови існування ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Особливості становища України у 1919-1920 рр. Акт Злуки ЗУНР та УНР та його значення. Політичне відродження ідеї соборності України. Польсько-український антибільшовицький союз та питання західноукраїнських земель. Польсько-радянська війна та Ризький мир. Лінія лорда Керзона та кордон по р. Збруч.

Витоки та утвердження більшовицького режиму в Україні.

Тема 7. Україна у 1920- першій половині 1940-х років. Особливості становища західноукраїнських земель, входження їх до складу Польщі, Чехословаччини, Румунії. Політика цих держав та наслідки для українців.

Реакція представників українського національного руху.

Формування нелегальної національної опозиції. Утворення у Відні Організації українських націоналістів (ОУН), 1929 р.

Августин Волошин і проголошення незалежності Карпатської України у березні 1939 р.

Українська Соціалістична Радянська Республіка. Кримська СРР. Воєнний комунізм. Голодомор 1921-1923 рр. Доба НЕПу як тимчасовий відступ більшовиків.

Створення СРСР у 1922 р. та входження УСРР до цієї держави. Проекти створення СРСР.

Політика «коренізації» (з 1923 р.) в Україні.

Кінець НЕПу. Індустріалізація та її потреби. Колективізація. Голодомор 1932-1933 рр. Наслідки Голодомору. Структура політичних репресій.

Україна під час Другої світової війни. Значення таємного протоколу до пакту Молотова-Ріббентропа. Приєднання західноукраїнських земель до СРСР та УРСР.

Початок німецько-радянської війни. Позиція керівників ОУН(б) та ОУН (м). Акт відновлення української держави 30 червня 1941 р. Продовження боротьби за незалежну Україну. Українська головна визвольна рада.

Головні воєнні події 1941-1944 рр. Оборона України. Повна окупація території України. Звільнення України від нацистської окупації. Оборона Одеси 1941 р. Звільнення Одеси 1944 рр.

Окупаційний режим на території України. Голокост – нацистська політика знищення євреїв та ромів.

Рух Опору нацизму: структура, напрямки та діяльність. Радянські партизани. Українська Повстанська Армія.

Втрати українського суспільства під час війни. Внесок українців у перемогу над нацизмом. Закріплення нових західних кордонів за міжнародним законодавством.

Тема 8. Україна у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Україна у другій половині 40-х – першій половині 60-х рр. ХХ ст. Влада і суспільство на шляху подолання економічної кризи. Причини і наслідки Голодомору 1946-1947 рр. Особливості соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку західноукраїнських земель у другій половині 40-х – на початку 50-х рр.

Передумови десталінізації, зміст, характер і суспільні наслідки процесу. ХХ з'їзд КПРС та його значення.

Розвиток України у другій половині 60-х – першій половині 80-х рр. ХХ ст. Зміна влади в СРСР. Урядова політика та головні тенденції розвитку соціально-економічної сфери.

Передумови, ідейні засади та форми дисидентського руху. Політичні репресії проти дисидентів. Особливості розвитку культури та науки. Розвиток фізики, математики та кібернетики.

Україна у добу незалежності. Передумови здобуття незалежності та особливості розвитку самостійної Української держави. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток у 90-х рр. ХХ ст. – на початку ХХІ ст. Україна в системі міжнародних відносин. Війна з РФ.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усьог о	у тому числі				усьог о	у тому числі			
		л	п/ с	лаб	с.р. б		л	п/ с	лаб.	с.р. .
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	
Змістовий модуль 1. Вступ до вивчення історії України. Давня, середньовічна та ранньомодерна доба (до кінця XVIII ст.).										
Тема 1. Вступ до вивчення історії України. Давня історія України.	9	2	2		7	10	1			9
Тема 2. Давні слов'яни. Початок середньовіччя. Історія Київської Русі (Русі-України). Галицько-Волинське князівство	9	2	2		7	16	1			15
Тема 3. Польсько-литовська доба.	7	2			7	9		1		8
Тема 4. Ранньомодерні виклики. Національно-визвольна війна в Україні та козацька державність до другої половини XVIII ст.	9	2	2		7	9		1		8
Разом за змістовим модулем 1	34	8	6		28	44	2	2		40
Змістовий модуль 2. Україна у XIX - на початку XXI ст.										
Тема 5. Модерна доба. Україна під владою Російської та Австрійської імперій, кінець XVIII – початок XX ст.	9	2	2		8	10	1			9

Тема 6. Новітній період. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.	9	2	2		8	11	1	1		9
Тема 7. Україна у 1920-першій половині 1940-х років.	9	2	2		8	12	1	1		10
Тема 8. Україна у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	9	2	2		8	13	1	2		10
Разом за змістовим модулем 2	36	8	8		32	46	4	4		38
Усього годин	90	18	14		60	90	6	6		78

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до вивчення історії України. Давня історія України (до Київської Русі)	2
2	Історія Русі-України (Київської Русі). Галицько-Волинська держава.	2
3	Визвольна війна-революція другої половини ХVІІ ст. та історія Гетьманщини	2
4	Австрійсько-російський період в історії України та формування модерної нації	2
5	Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.	2
6	Україна у 1920-1940-х рр.	2
7	Україна у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.	2

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

8. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає вивчення студентами рекомендованої та додаткової літератури, ознайомлення з джерелами та підготовку конспектів, виконання індивідуальних самостійних завдань (див. нижче).

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість Годин
-------	--------------------------	-----------------

		д/в / з/в
До змістового модулю 1.		
1.	Вступ до вивчення історії України. Давня історія України./ [1], [2], [3]. [4], [5].	7/9
2.	Давні слов'яни. Початок середньовіччя. Історія Київської Русі (Русі-України). Галицько-Волинське князівство. (Русі-України). / [1], [2], [3], [4], [5].	7/15
3.	Польсько-литовська доба./ [1], [2], [3], [4], [5].	7/8
4.	Ранньомодерні виклики. Національно-визвольна війна в Україні та козацька державність до другої половини XVIII ст. / [1], [2], [3], [4], [5].	7/8
До змістового модулю 2		
5.	Модерна доба. Україна під владою Російської та Австрійської імперій, кінець XVIII – початок XX ст. / [1], [2], [3], [4], [5].	8/9
6.	Новітній період. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр. / [1], [2], [3], [4], [5].	8/9
7.	Україна у 1920- першій половині 1940-х років./ [1], [2], [3], [4], [5].	8/10
8.	Україна у другій половині XX – на початку XXI ст./ [1], [2], [3], [4], [5].	8/10
	Разом	60/78

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій та практичних занять;
- [2] – доповнення конспектів лекцій;
- [3] – підготовка тематичних та краєзнавчих рефератів.
- [4] – робота з історичною хронологією.
- [5] – підготовка індивідуальних самостійних завдань.

Види індивідуальних самостійних завдань (ІНСЗ):

Підготовка індивідуальних самостійних завдань передбачає виконання конспекту джерел та написання реферату.

Конспектування 1 історичного джерела (за вибором з поданих нижче).

Посилання на тексти історичних джерел:

Конституція Пилипа Орлика, 1710 р. URL: <http://static.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>

Декларація про державний суверенитет України, 16 липня 1990 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>

I-III Універсали Центральної Ради (розглядаються як одне джерело). URL : <https://ccu.gov.ua/docs/170>; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005300-17#Text>

IV Універсал Центральної Ради. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001300-18#Text>

Самостійна робота передбачає також підготовку **1 реферату**. Реферати пропонуються двох типів: тематичний (з історії України, тематика у **додатках**) та краєзнавчий (з історії свого міста чи села).

Вимоги до оформлення реферату: загальний обсяг – 12-15 сс. (для краєзнавчого реферату допускається 10 сс., не враховуючи тести), 12 шрифт, 1,5 інтервали.

У тематичному рефераті має бути Зміст, Вступ (1-2 с.), основна частина, поділена на розділи з назвами (2-3 розділи), Висновки (1 с.), Використані джерела (включно з сайтами Інтернету). Має містити екстракт змісту реферату (короткий зміст та власні висновки) на 1-2 с. Замість екстракту змісту допускається підготовка 15 тестів до змісту реферату.

У краєзнавчому рефераті має бути не менше 15 тестів за змістом реферату. Вони вміщуються наприкінці роботи. Тематика реферату обирається за вибором студента.

9. Методи навчання

Зазначений курс спрямований на зростання активності та самостійності студентів у процесі отримання знань та забезпеченні чітких орієнтирів стосовно предмету, що вивчається. Для здійснення мети і основних завдань курсу застосовуються наступні методи навчання:

1. Словесні: лекція, дискусія, обговорення проблемних питань.
2. Наочні: презентація, у тому числі презентація власних результатів досліджень.
3. Практичні: виконання завдань по питанням для самостійної роботи, написання реферату.

10. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Для з'ясування ефективності процесу навчання використовується поточний та періодичний контроль, який призначений для перевірки самостійної роботи студентів та отриманих ними знань. Підсумковий контроль проводиться у вигляді іспиту.

Критерії оцінювання:

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль під час практичних занять	5	3	0-15
Виконання індивідуального самостійного завдання	10	1 (реферат або конспект джерел)	0-10
Контрольна робота за змістовим модулем 1	10	1	0-10
Усього за змістовим модулем 1			0-35
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль під час практичних занять	5	4	0-20
Виконання індивідуального самостійного завдання	10	1 (реферат або конспект джерел)	0-10
Контрольна робота за змістовим модулем 2	15	1	0-15
Усього за змістовим модулем 2			0-45
Підсумковий контроль (іспит)			0-20

Підсумкова балів	сума		0-100
---------------------	------	--	-------

11. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет історії України.
2. Головні етапи розвитку історіографії історії України.
3. Періодизація історії України.
4. Періодизація давньої історії України. Характеристика окремих етапів.
5. «Неолітична революція»: зміст і форми в межах території України. Трипільська археологічна культура.
6. Іраномовні народи в ранньозалізну добу у Північному Причорномор'ї (кіммерійці, скіфи, сармати).
7. Давньогрецькі колонії у Північному Причорномор'ї: заснування, розвиток та занепад.
8. Слов'яни до утворення держави Київська Русь (Русь-Україна).
9. Проблема заснування Київської Русі (Русі-України) (автохтонна, норманська, хозарська теорії).
10. Політична історія Русі-України від правління Аскольда до Святослава.
11. Доба Володимира Великого та її значення в історії Русі-України.
12. Політична історія Київської Русі (Русі-України) за часів Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха.
13. Передумови роздробленості Київської Русі (Русі-України) та загальна характеристика періоду. Встановлення монгольського панування.
14. Особливості соціально-економічного розвитку Київської Русі (Русі-України)..
15. Два етапи у розвитку культури часів Київської Русі (Русі-України).
16. Передумови й обставини заснування Галицько-Волинського князівства.
17. Князь Данило Галицький, його внутрішня і зовнішня політика.
18. Галицько-Волинське князівство у першій половині XIV ст. Утворення Галицької митрополії як митрополії «Малої Русі».
19. Включення українських земель до складу різних європейських держав у XIV ст.
20. Кревська унія 1385 р.: передумови, зміст та значення.
21. Литовські князі і доля українських земель у 14-15 ст. у Великому князівстві Литовському, Руському та Жомойтському.
22. Передумови, обставини і зміст Люблінської унії XVI ст.
23. Передумови, зміст і значення Брестської церковної унії кінця XVI ст.
24. Виникнення українського козацтва. Види українського козацтва.
25. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої половини 17 ст.
26. Відновлення православної ієрархії в Речі Посполитій: спроба гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного та урядова реформа (1632 р.).
27. Причини та рушійні сили національно-визвольної війни (революції) українського народу XVII ст. Варіанти хронологічних меж війни.
28. Особливості козацької державності за часів визвольної війни XVII ст.
29. Перемоги першого року національно-визвольної війни українського народу XVII ст.
30. Зборівська битва та зміст Зборівської угоди, 1649 р.
31. Битва під Берестечком та Білоцерківський договір 1651 р.
32. Основні битви під час Національно-визвольної війни у 1652-1653 рр.
33. Переяславська рада та зміст «Березневих статей» 1654 р. Причини пошуків Б. Хмельницьким нових союзників проти Польщі (1655-1657рр.).
34. Гетьманування Івана Виговського і Гадяцький трактат 1658 р. Гетьманування Юрія Хмельницького (1659-1663 рр.).
35. Розкол України (Гетьманщини) 1663 р.: обрання правобережного гетьмана Павла Тетері та лівобережного Івана Брюховецького.
36. Гетьманування Петра Дорошенка: особливості зовнішньополітичної орієнтації.

37. Закріплення поділу українських земель між Річчю Посполитою та Московським царством у міжнародному законодавстві другої половини XVII ст. (Андрусівське перемир'я, Вічний мир).
38. Діяльність лівобережних гетьманів Дем'яна Многогрішного та Івана Самойловича (друга половина XVII ст.).
39. Гетьман Іван Мазепа і його союз з шведським королем Карлом XII.
40. Гетьман в екзилі (еміграції) Пилип Орлик та його «Пакти та Конституції прав і вольностей Війська Запорозького».
41. Ліквідація Російською імперією автономних Гетьманщини та Нової Січі у другій половині 18 ст.
42. Гетьмани та інші уряди на Лівобережній Україні в першій половині XVIII ст. Останній гетьман К.Розумовський.
43. Гайдамацький рух на Правобережжі та події Коліївщини 1768 р.
44. Російсько-турецькі війни та входження до складу Російської імперії північно-причорноморських територій. Доля українських земель в результаті трьох поділів Речі Посполитої.
45. Реформи 1860-70-х рр. XIX ст. у Російській імперії та їх значення в історії України.
46. Декабристський рух і Україна.
47. Обмеження національно-культурних прав українського народу російським урядом у другій половині XIX ст. (Валуєвський циркуляр, Емський указ).
48. Діяльність українських громад у другій половині XIX ст.
49. Національне відродження. Діяльність «Руської трійці» у Галичині в першій половині XIX ст.
50. Національне відродження. Роль Кирило-Мефодіївського товариства.
51. Західноукраїнські землі під час революції в Австрійській імперії у 1848-1849 рр.
52. Виникнення українських політичних партій наприкінці XIX - на початку XX ст. на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини.
53. Українофіли та москвофіли в західноукраїнських землях у другій половині XIX – на початку XX ст.
54. Виникнення українських політичних партій наприкінці XIX - на початку XX ст. на Наддніпрянській Україні у складі Російської імперії.
55. Український національний рух під час Першої світової війни. Створення перших українізованих частин (Українські Січові Стрільці).
56. Лютнева революція в Росії. Створення та діяльність Центральної Ради.
57. Українська держава Павла Скоропадського.
58. Українська Народна Республіка за часів Директорії.
59. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) . Акт злуки 1919 р. як реалізація ідеї соборності українських етнічних земель.
60. Етапи утвердження радянської влади в Україні у 1917-1920 рр.
61. Входження УРСР до складу СРСР.
62. Особливості «нової економічної політики»(НЕПу).
63. Зміст і значення державної політики коренізації (українізації) у 1920-х-на поч. 1930-х рр.
64. Політичні репресії 30-х років XX ст.
65. Колективізація та Голодомор 1932-1933 рр.
66. Особливості становища західноукраїнських земель між двома світовими війнами XX ст. Українці в другій Речі Посполитій (Польщі) та Румунії.
67. Особливості становища західноукраїнських земель між двома світовими війнами XX ст. Українці у Чехословаччині.
68. Особливості українського національного руху між двома світовими війнами. Створення Організації Українських Націоналістів (ОУН.).

69. Процес приєднання українських етнічних територій до радянської України в роки Другої світової війни та у другій половині 1940-х років.
70. Німецький окупаційний режим під час Другої світової війни.
71. Рух Опору та його структура в Україні під час Другої світової війни.
72. Воєнні дії в Україні в 1941-1944 рр. Оборона та звільнення Одеси.
73. Наслідки Другої світової війни для України.
74. Відбудова народного господарства і трагедія післявоєнного голодомору.
75. XX з'їзд КПРС та його значення. Дисидентський рух в Україні: основні форми і течії.
76. Значення «перебудови». Виникнення політичних партій в Україні наприкінці 80-х рр. XX ст.
77. Державотворення: Декларація про суверенітет та Акт про незалежність України. Прийняття Конституції України.
78. Особливості соціально-економічного розвитку незалежної України.
79. Особливості внутрішньополітичного розвитку незалежної України.
80. Особливості зовнішньої політики незалежної України.

12. Розподіл балів, які отримують бакалаври

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Індивідуальне самостійне завдання		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	20	100
3	3	3	3	4	3	3	4	4			
Модульна контрольна 1 – 15 балів					Модульна контрольна 2 – 15 балів						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C	задовільно	
70-74	D		
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма, силабус <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmfit/dystsypliny>

2. Методичні рекомендації до курсу «Історія України» : для неспеціальних факультетів / О. А. Бачинська, Т. С. Вінцовський, Т. Г. Гончарук та ін.; відп. ред. : Хмарський В.М.; ОНУ імені І. І. Мечникова. Іст. фак. Каф. Історії України. Одеса : Астропринт, 2003. 38 с.
3. Конспекти лекцій, плани семінарських занять.

14. Рекомендована література

Основна

1. Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ ст. : конспекти лекцій, персоналії, таблиці, документи, хронологія, словник. 3-е вид, переробл. і доп. Львів : Магнолія, 2019. 578 с.
2. Бойко О. Д. Історія України: підручник для студентів закладів вищої освіти. 8-е вид., перероб., доп. Київ : Видавничий центр «Академія», 2021. 638 с.
3. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ : Ніка-Центр, 2016. 796 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=el_ib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21STR=11051
4. Енциклопедія історії України : у 10 т. К. : Наук. думка, 2003-2013. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>
5. Історія України : конспект лекцій / В. М. Хмарський. Одеса : Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2019. 118 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/25019?show=full>
6. Новікова Л. Вступ до вивчення курсу «Історія України» : метод. посібник для студентів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії та філософії, спеціальності 032 «Історія та археологія» / МОН України ; ОНУ імені І. І. Мечникова ; Факультет історії та філософії. Одеса : ОНУ, 2019. 60 с.
7. Новікова Л. В. Історія етнічних (національних) меншин в Україні. Змістовий модуль 1. Загальна частина: курс лекцій. Одеса: Одеський національний університет, 2018. 214 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/25334>
8. Україна в історії Європи ХІХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси / за ред. чл.-кор. НАН України С.В.Віднянського. Київ : Інститут історії України НАН України, 2020. 814 с. URL : <http://resource.history.org.ua/item/0015027>
9. Конституція Пилипа Орлика, 1710 р. : [Електронний ресурс]. URL: <http://static.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>
10. Декларація про державний суверенитет України, 16 липня 1990 р. : [Електронний ресурс]. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
11. І-III Універсали Центральної Ради : [Електронний ресурс]. URL : <https://ccu.gov.ua/docs/170>; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005300-17#Text>
12. IV Універсал Центральної Ради : [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001300-18#Text>

Додаткова

1. Апанович О. М. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі. Київ, 1993. 288 с.
2. Баран В. К. Україна: новітня історія (1945-1991 рр.). Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003. 667 с. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Baran_Volodymyr/Ukraine_novitnia_istoriia_1945-1991_rr/
3. Білас І. Г. Репресивно-каральна система в Україні, 1917-1953: У 2 кн. К., 1994. Кн. 1. 1994. 424 с.; Кн. 2. 1994. 684 с.
4. Білоцерківський В. Я. Історія України: Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 536 с.

5. Бунятян К. П. Давнє населення України. Київ: Либідь, 1999. 225 с.
6. В боротьбі за українську державу : есеї, спогади, свідчення, документи Другої світової війни / зредагував М. Г. Марунчак. Львів : Меморіал, 1992. 1299 с.
7. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. Біографічний довідник. Київ, 1998. 254 с.
8. Гамрецький Ю. М. Універсали – визначальні віхи історії Центральної Ради // Український історичний журнал. 1991. № 8. С. 23-30; № 9. С. 23-30.
9. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. Київ : Вища школа, 1994. 539 с.
10. Гошуляк І. Велика подія в історії України :(До 80-річчя Універсалу Соборності) // Пам'ять століть. 1999. № 1. С. 2-18.
11. Історія Одеси / гол. редкол. В. Н. Станко. Одеса : Друк, 2002. 560 с.
12. Історія України / керівник авт. кол. Ю. Зайцев. 2-е вид., зі змінами. Львів : Світ, 1998. 486 с.
13. Історія України : підручник / Г. Д. Казьмирчук, А. П. Коцур, О. В. Вербовий та ін. ; за ред. Г. Д. Казьмирчука. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 695 с. URL: https://www.academia.edu/12490196/Історія_України_Підручник
14. Історія України : підручник / за ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія, Черкаси : Український літопис, 2016, 644с.
15. Історія України в особах : Козаччина / авт. В. Горобець, О. Гуржій, В. Смолій та ін. Київ : Україна, 2000. 300 с.
16. Історія України в особах: XIX-XX ст. / авт. І. Войцехівська, В. Волковинський, М. Дмитрієнко та ін. Київ : Україна, 1995. 480 с.
17. Історія України: підручник для студ. вищих навч. закладів / В. Баран, Л. Войтович, Я. Грицак та ін. Львів : Світ, 2002. 520 с.
18. Касьянов Г. Україна 1991 – 2007. Нариси новітньої історії. Київ : Наш час, 2007. 432 с.
19. Киричук Ю. А. Нариси українського національно-визвольного руху 40-50-х рр. XX ст. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. 304 с.
20. Косик В. Україна і Німеччина у другій світовій війні. Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993. 658 с.
21. Котляр М. Ф. Історія України в особах. Давньоруська держава. Київ : Україна, 1996. 238 с.
22. Кульчицький С. В. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.). Київ : Альтернативи, 1999. 336 с.
23. Мисечко А. І. Український рух в Одесі наприкінці XIX- на початку XX ст. (До 100-ліття одеської «Просвіти»). Одеса : Друк, 2006. 162 с.
24. Новікова Л. До питання щодо відображення ролі Румунії та Трансністрії в історії східноєвропейських євреїв у публікаціях в американській пресі 1940-х рр. // Записки історичного факультету / ОНУ імені І. І. Мечникова. 2021. Вип. 32. С. 93-113.
25. Путро О. Останній гетьман (Кирило Розумовський) // Київська старовина. 1993. № 2. С. 40-52.
26. Смолій В. А., Степанков В. С. Богдан Хмельницький: соціально-політичний портрет. Київ : Либідь, 1993. 500 с.
27. Солдатенков В. Ф. Українська революція: історичний нарис. Київ : Либідь, 1999. 976 с.
28. Терещенко Ю. І. Україна і європейський світ: нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. : навч. посібник. Київ : Перун, 1996. 496 с.
29. Толочко О. П., Толочко П. П. Київська Русь. Київ : Альтернативи, 1998. 352 с.
30. Україна в контексті світової цивілізації: навч. посібник для вищих навч. закладів / за ред. Д. О. Тхоржевського. К., 1999. 176 с.
31. Шевальє П. Історія війни козаків проти Польщі. Київ : Томіріс, 1993. 224 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Електронні ресурси наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua>
2. Сайт «Ізборник». URL: <http://litopys.org.ua>
3. Сайт Інституту історії України НАНУ. URL: <http://history.org.ua> та пов'язані з ним.
4. Електронні ресурси Наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>.

Додатки

Рекомендовані теми тематичних рефератів

1. Походження українського народу.
2. Вікентій Хвойка як археолог.
3. «Повість минулих літ» як історія середньовічної української держави.
4. Давньогрецька цивілізація на території України.
5. Хрещення Київської Русі (Русі-України): передумови, обставини та історичне значення.
6. Християнські храми Київської Русі (Русі-України).
7. Порівняння діяльності князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
8. Золота Орда і землі Русі (Русі-України).
9. Князь Данило Галицький.
10. Життя народу в княжу добу.
11. Богдан Хмельницький – видатний лідер українського народу XVII ст.
12. Козацький літописець Григорій Грабянка.
13. Діяльність гетьмана Івана Виговського.
14. Діяльність гетьмана Івана Мазепи.
15. Перехід української церкви під управління Московського патріархату у другій половині XVII ст.
16. Пилип Орлик як представник української політичної еміграції першої половини XVIII ст.
17. Українське бароко XVII-XVIII ст.
18. Участь українського козацтва в російсько-турецьких війнах XVIII ст.
19. Історія Кримського ханства в XVIII ст.
20. Козацькі Січі XVI-XVIII ст.
21. Православні братства як форма організації міщан і засіб збереження національної та релігійної ідентичності українців.
22. Гійом Левасер де Боплан та його «Опис України» (XVII ст.).
23. І. Котляревський і його «Енеїда».
24. Микола Костомаров як історик та громадській діяч.
25. Історія одеської «Просвіти».
26. Історія одеської української Громади.
27. Політичні погляди М. П. Драгоманова.
28. Повстання на панцернику «Потьомкін».
29. Народники в Одесі.
30. Кінець існування Кримського ханства (1783 р.).
31. Доля останнього кошового отамана Нової Січі П. Калнишевського.
32. Останній гетьман XVIII ст. Кирило Розумовський.
33. Колишні кирило-мефодіївці в Одесі.
34. Данило Тянчкевич як представник західноукраїнського українофільства.
35. Діяльність Галицького та Буковинського сеймів в Австро-Угорщині.
36. Українські вимоги в Державній Думі Російської імперії.
37. Голова Центральної Ради Михайло Грушевський.
38. В. Винниченко: життя і політична діяльність.
39. Культурна політика українських урядів у 1917-1920 рр.
40. Політичні партії у Центральній Раді.

41. Політика різних українських урядів доби Української національно-демократичної революції стосовно національних меншин.
42. Введення національної грошової одиниці під час Національно-демократичної революції 1917-1921 рр.
43. Аграрна політика українських урядів під час Національно-демократичної революції 1917-1921 рр.
44. Голодомор в Україні 1932-1933 р.: причини і наслідки.
45. Августин Волошин і проголошення Карпатської України.
46. С.Бандера: постать на тлі доби.
47. Діяльність Андрія Мельника.
48. Володимир Вернадський – перший президент Української Академії Наук.
49. Політика «коренізації» серед національних меншин в Україні.
50. Депортація та повернення кримських татар.
51. Родина Бродських в історії України модерної доби.
52. Польські архітектори і формування архітектурної специфіки Одеси.
53. Південь України і розвиток грецького визвольного руху. Філіки Етерія.
54. Створення Української Повстанської Армії, її склад, структура та діяльність.
55. Військові операції на території України у 1944 році.
56. Організація українських націоналістів: програма та еволюція організаційної структури.
57. Героїчна оборона Одеси під час Другої світової війни.
58. Знищення нацистами єврейського та циганського населення України під час Другої світової війни.
59. Окупаційний режим на території Одещини (Трансністрія) під час Другої світової війни.
60. Боротьба за українську національну державність під час Другої світової війни.
61. Україна під час війни у «Щоденнику» та творі О. Довженка «Перемога».
62. Голодомор 1946-1947 років на півдні України.
63. Розвиток дисидентського самвидаву.
64. Економічний розвиток України у другій половині ХХ ст.
65. Діяльність В. Чорновола.
66. Правозахисний напрямок дисидентського руху.
67. Українська республіканська партія: історія створення, програма, лідери.
68. Персоналії Президентів незалежної України (на вибір).
69. Політичні партії незалежної України (на вибір).
70. Конституційний процес у незалежній Україні.
71. Аварія на Чорнобильській атомній станції та її наслідки.
72. Розвиток кіномистецтва в незалежній Україні.
73. Розвиток кіномистецтва в УРСР в другій половині ХХ ст.
74. Розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом.
75. Проблеми історії України у ХХ ст.
76. Проблеми історії України у ХІХ – на початку ХХ ст.
77. Головні події в середньовічній історії України.
78. Створення першої української ЕОМ (комп'ютеру).
79. Тема за власним вибором (з узгодженням з лектором).

Теми практичних занять

Тема 1. Вступ до вивчення історії України. Давня історія України (до Київської Русі (Русі-України))

1. Вступ до вивчення історії України.
2. Давня історія України: періодизація та коротка характеристика періодів.
3. Неолітична революція.
4. Трипільська культура та її історичне значення.
5. Праслов'яни та їх сусіди в добу бронзи та раннього заліза.

6. Давні слов'яни та інші народи на території Східної Європи у I тисячолітті н.е.

Тема 2. Середньовічна Україна. Історія Русі-України (Київської Русі). Галицько-Волинська держава.

1. Утворення та політична історія Київської Русі.
2. Прийняття християнства та вплив цієї події на становище Київської Русі.
3. Соціально-економічний розвиток Київської Русі.
4. Початок доби роздробленості. Монголо-татарська навала та її значення.
5. Історія Галицько-Волинського князівства.
6. Етапи розвитку культури Русі. Наукові знання в княжу добу.

Тема 3. Ранньомодерний час в Україні. Визвольна війна-революція другої половини XVII ст. та історія Гетьманщини

1. Передумови Національно-визвольної війни другої половини 17 ст. Головні військові події.
2. Особливості козацької державності. Гетьманат (Військо Запорозьке).
3. Угоди Хмельницького з Річчю Посполитою, Московською державою. Початок політики полівасалітету. Переяславська рада та «Березневі статті» (1654).
4. Вплив на історію України різних зовнішньополітичних орієнтацій гетьманів у другій половині 17 ст.
5. Новий поділ України у другій половині XVII ст. у міжнародному законодавстві.
6. Гетьманат у складі Російської держави (імперії). Діяльність Івана Мазепи та його наступників.
7. Ліквідація особливого устрою Гетьманату, Нової Січі та Слобідської України.

Тема 4. Модерна доба. Австрійсько-російський період в історії України та формування модерної нації

1. Російсько-турецькі війни, поділи Речі Посполитої та наслідки цих подій для України.
2. Суспільна опозиція в імперії та перші етапи розвитку національного руху: рух декабристів в Україні; Кирило-Мефодіївське братство; «Руська трійця».
3. Український національний рух у другій половині XIX – на початку XX ст. Порівняльний аналіз умов розвитку в Російській та Австро-Угорській імперіях.
4. Капіталістична модернізація середини XIX – початку XX ст. Значення реформ в Російській імперії для історії України.

Тема 5. Новітня доба. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.

1. Україна і Перша світова війна.
2. Лютнева революція в Росії. Утворення і діяльність Центральної Ради. Універсали.
3. Прихід до влади П. Скоропадського. Гетьманат.
4. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).
5. Українська Народна Республіка в часи Директорії.
6. Створення українського радянського уряду та процес встановлення радянської влади в Україні.

Тема 6. Україна у 1920-1940-х рр.

1. Українські землі у складі різних держав у 1920-1930-х рр.: порівняльна характеристика становища.
2. Причини Другої світової війни. Включення більшої частини західноукраїнських земель до складу УРСР. Початок політики «радянзації» у західноукраїнських землях.
3. Воєнні дії в Україні, 1941-1944 рр. Оборона Одеси.
4. Фашистський окупаційний режим та рухи Опору. Діяльність ОУН та Української Повстанської Армії (УПА).
5. Новий територіальний перерозподіл. Входження до складу УРСР Закарпаття. Передача за рішенням Ялтинської конференції частини українських земель Польщі.
6. Наслідки Другої світової війни для України.

Тема 7. Україна у другій половині XX – на початку XXI ст.

1. Відбудова народного господарства (друга половина 40-х – перша половина 50-х рр.). Голодомор 1946-1947 рр.
2. Соціально-економічні та політичні перетворення у західноукраїнських землях. Повстанський рух УПА.
3. Значення XX з'їзду КПРС. Розвиток дисидентського руху в Україні: форми, напрямки, персоналії. Нова хвиля політичних репресій.
4. Розвиток культури та науки. Створення перших ЕОМ в Україні.
5. «Перебудова»: ідеологічні, соціально-економічні та міжнародні аспекти.
6. Передумови та проголошення незалежності України.
7. Особливості розвитку незалежної України.

Взірці тестових завдань

1. Приведіть у відповідність українські території та країни, куди вони відійшли за Вічним миром між Російською державою та Річчю Посполитою 1686 р.: 1) Річ Посполита; 2) Московська держава; А) Запорозька Січ; б) Лівобережна Україна; в) значна частина Правобережної України.
2. Який з українських гетьманів уклав антимосковську угоду зі шведським королем Карлом XII: 1) Б.Хмельницький; 2) І.Мазепа; 3) К.Розумовський; 4) Д.Апостол.
3. В яких роках існувала Нова Січ на р. Підпільній: 1) 1648-1709; 2) 1734-1775; 3) 1830-1865; 4) 1553-1556.
4. До складу якої держави входила українська автономія, відома під назвою Гетьманщина: 1) Речі Посполитої; 2) Австрійської імперії; 3) Російської імперії; 4) Османської імперії.
5. У якому році відбулися події, відомі як «Коліївщина»? 1) 1725; 2) 1789; 3) 1768; 4) 1787.
6. Гайдамацький рух розвивався найактивніше: 1) на Правобережній Україні в складі Речі Посполитої; 2) на Лівобережній Україні у складі Російської держави; 3) в Слобідській Україні; 4) в Південній Україні.
7. До якої країни увійшли окремі українські регіони у другій половині XVIII ст.: 1) Правобережна Україна; 2) Східна Галичина; 3) Північна Буковина; 4) Південна Україна. А) Австрійська імперія; б) Російська імперія.
8. «Національне українське відродження» – це термін, що стосується: а) розвитку українського мистецтва у середні віки; б) розвитку українсько національної самосвідомості в XIX ст.; в) відбудови української економіки після Руїни другої половини XVII ст.
9. В якій частині України українське суспільство довгий час було розділене на москвофілів, русофілів та народовців (українофілів): а) в західноукраїнських землях; б) на Правобережній Україні; в) на Лівобережній Україні.

Взірці питань для самостійної роботи до семінарів

1. Який давньогрецький бог або герой вважався покровителем давньогрецьких колоній у Північному Причорномор'ї? Де знаходився острів Левка?
2. Який візантійський автор повідомляє про існування демократії у антів і слов'ян?
3. У якому літописі вміщено легенду про євшан-зілля?
4. Якому правителю Галицько-Волинського князівства не сподобався відомий співець Митуса?
5. У якому русі приймав участь дід Т.Г.Шевченка: у гайдамацькому чи опришківському?
6. У яку галузь науки зробив свій внесок І. І. Мечников?
7. Автор першої української опери «Запорожець за Дунаєм».
8. Що було розташовано навколо тризуба на гербі України часів Центральної Ради?
9. Хто автор зображень на купюрі в 100 карбованців 1917 р.?
10. Скільки фільмів створив на Одеській кіностудії кінорежисер П.Чардинін?

11. Для відбудови якого господарського об'єкту необхідно було розібрати 240 тис. м кубічних підірваного бетону та залізобетону, демонтувати 26 т устаткування та металоконструкцій, а потім заново вкласти в споруди 164 м кубічних бетону, змонтувати 30 тис. т металоконструкцій?
12. На честь якої події було створено «живий ланцюг» Львів-Київ у січні 1990 р.?